Herstel van zure vennen: beheerscasus de Deelense Was

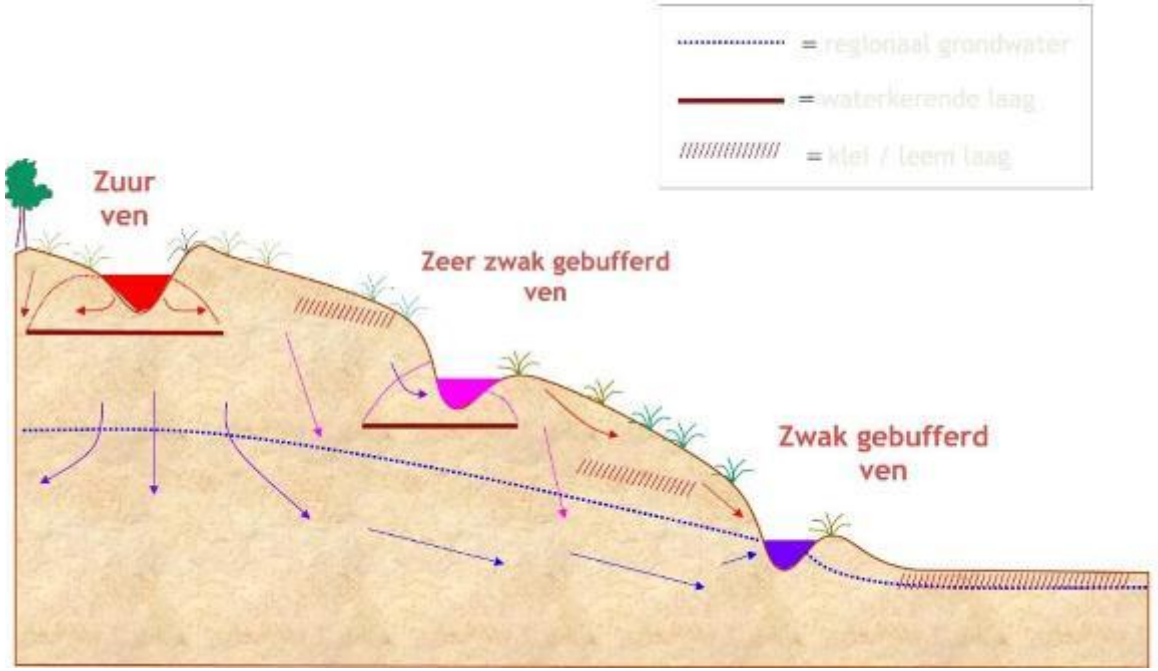




Esther van Hoof, Louise Franssen, Hein van Kleef, Jaap Bouwman & Gerry Bulten

Aanleiding

- Zure vennen

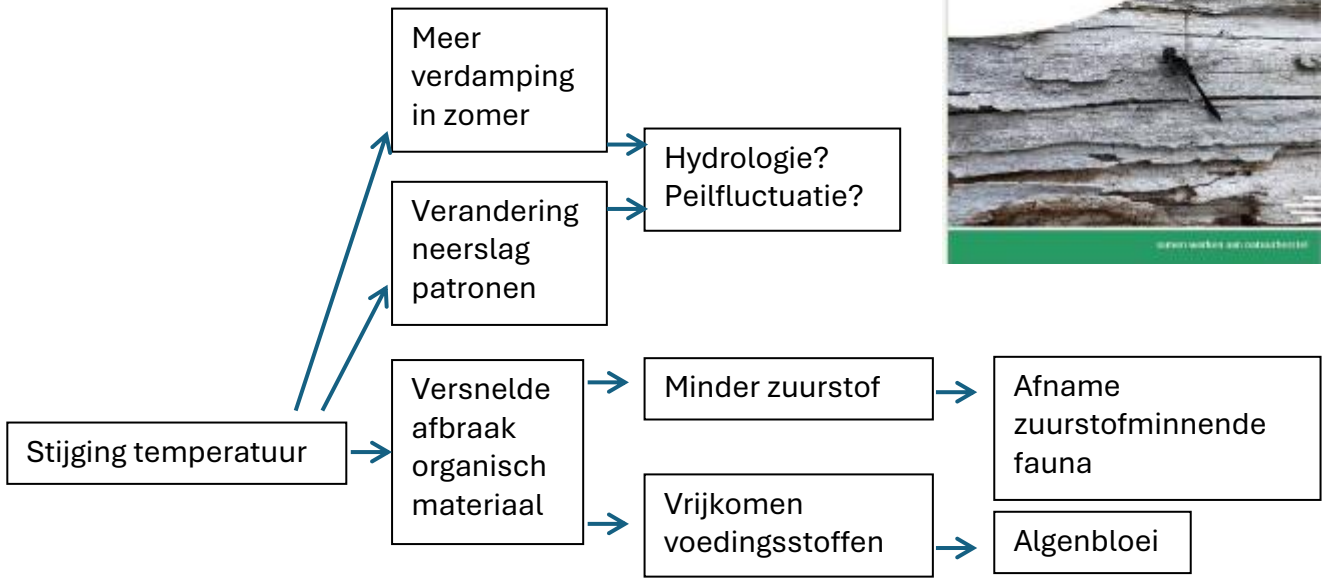


https://natuurkennis.nl/vennen/abiotische-omstandigheden-vennen/

Aanleiding

- Zure vennen
- Knelpunten / uitdagingen
  - Achteruitgang karakteristieke soorten
  - Klimaatverandering





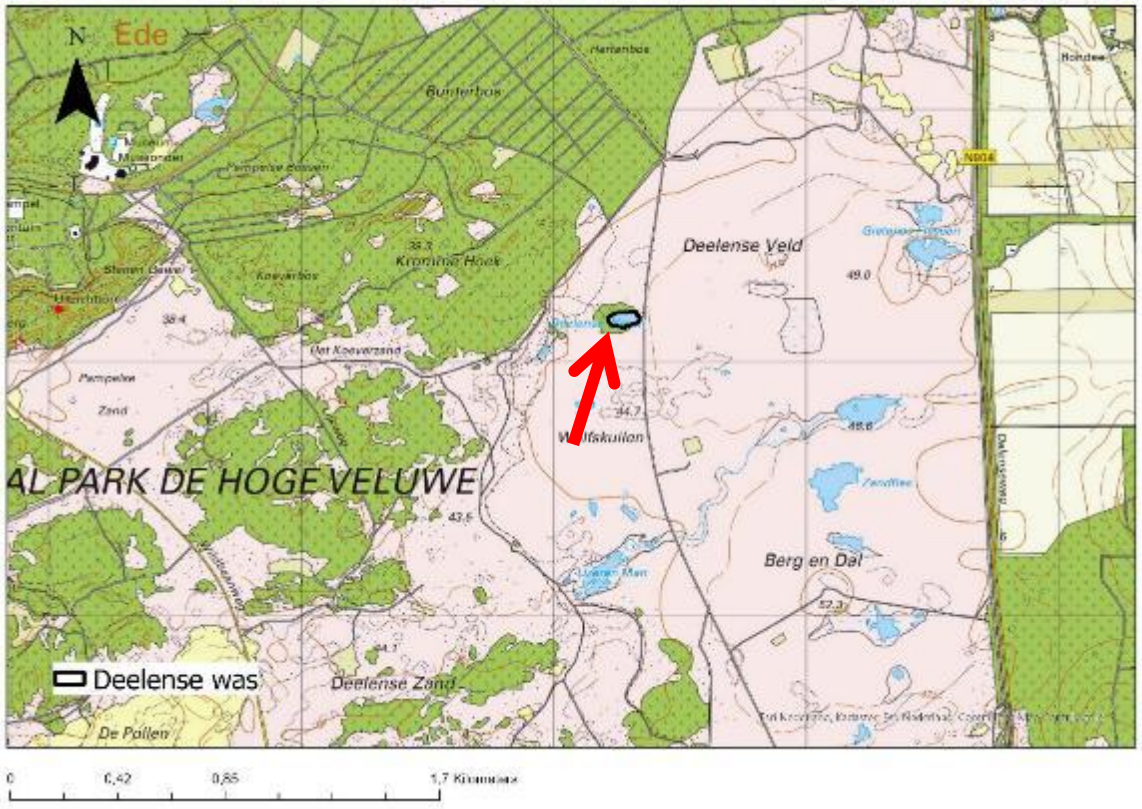
Aanleiding

- Zure vennen
- Knelpunten / uitdagingen
  - Achteruitgang karakteristieke soorten
  - Klimaatverandering
  - Verdroging
  - Vermesting
  - Invasieve exoten
- Vennensleutel



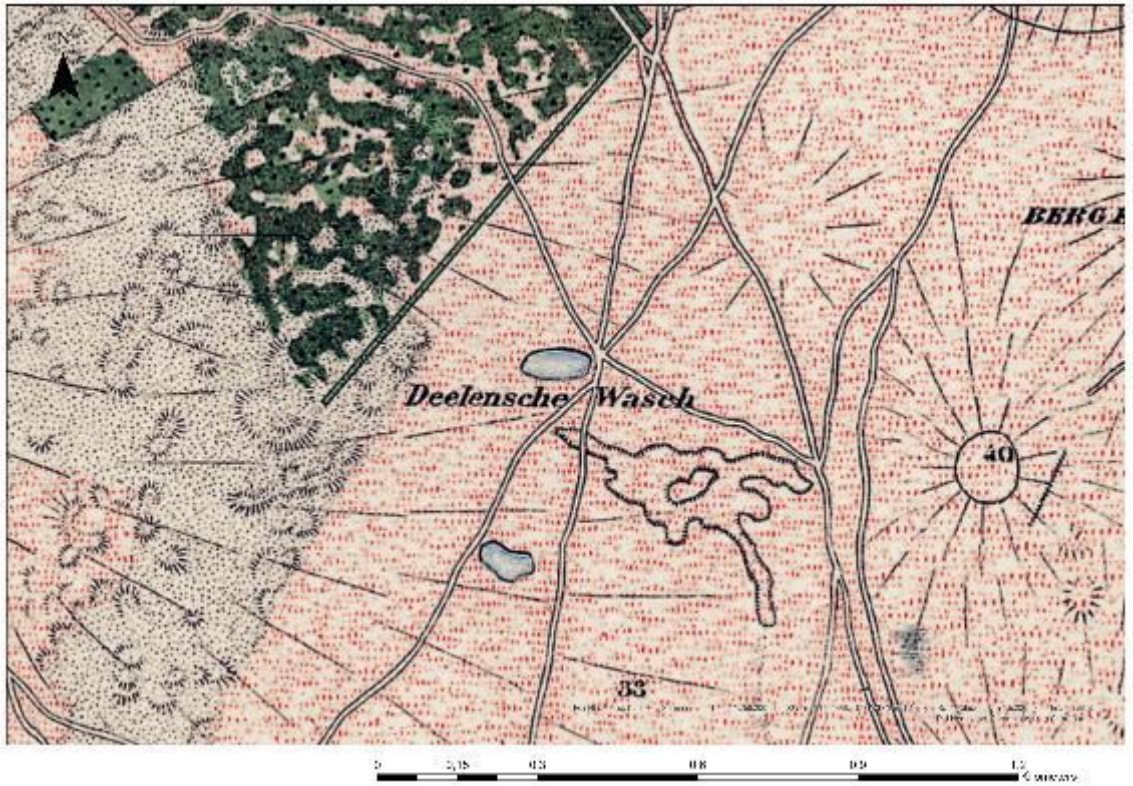
Casus Deelense Was

- Ven op het Deelense Veld in Het Nationaal Park Hoge Veluwe
- Habitattype zuur ven met weinig waterplanten
- Karakteristieke libellen als Venglazenmaker en Maanwaterjuffer verdwenen
- Toegenomen bosopslag laatste decennia



Casus Deelense Was - aanpak

- Literatuuronderzoek
  - Ontstaansgeschiedenis
  - Vegetatie
  - Kiezelwieren en waterkwaliteit



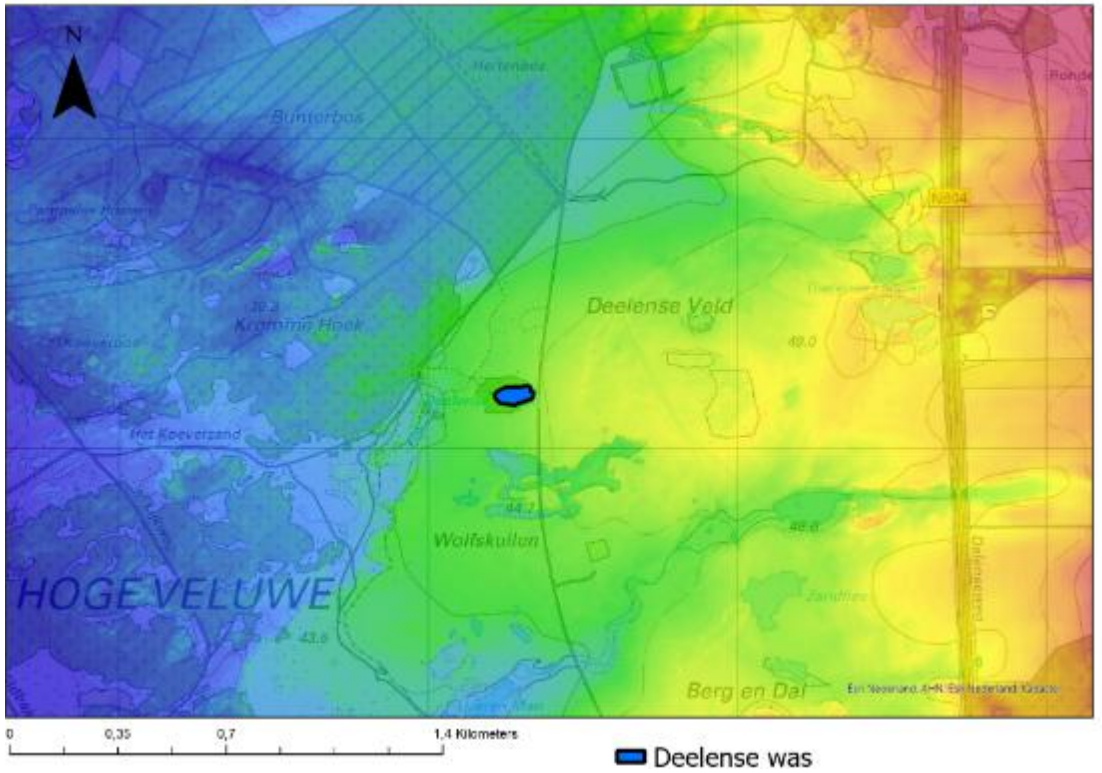
Casus Deelense Was - aanpak

- Literatuuronderzoek
  - Ontstaansgeschiedenis
  - Vegetatie
  - Kiezelwieren en waterkwaliteit
- Aanvullend veldwerk
  - Slibkartering
  - Booronderzoek
  - Waterkwaliteit
  - Zuurstofonderzoek
- Praktische uitvoering maatregelen



Casus Deelense Was - ontstaansgeschiedenis

- Open heide en stuifzandlandschap van het Deelense Veld
- Schijnspiegel met anekdotische fluctuatie van 40-50 cm



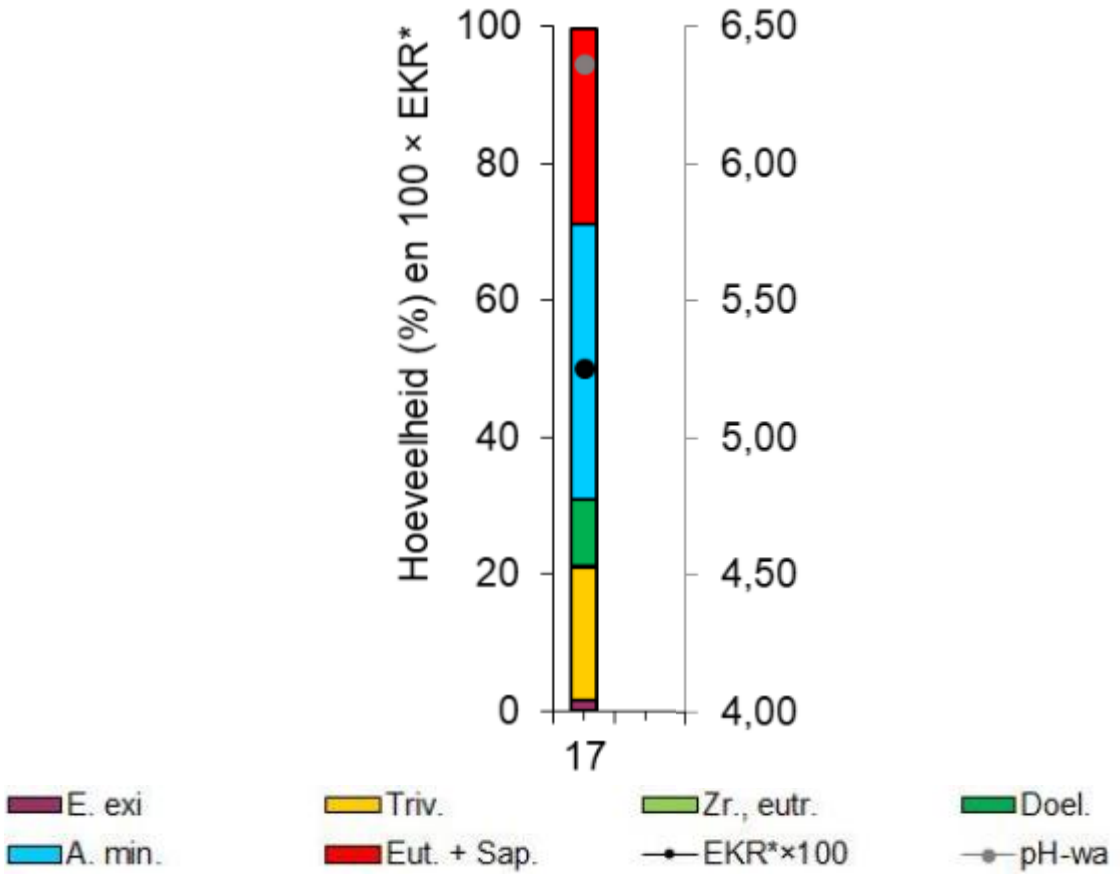
Casus Deelense Was - ontstaansgeschiedenis

- Open heide en stuifzandlandschap van het Deelense Veld
- Schijnspiegel met anekdotische fluctuatie van 40-50 cm
- ‘Deelensche Schaapwas’



Casus Deelense Was - ontstaansgeschiedenis

- Open heide en stuifzandlandschap van het Deelense Veld
- Schijnspiegel met anekdotische fluctuatie van 40-50 cm
- ‘Deelensche Schaapwas’
- Kiezelwieren (1917): gebufferd, relatief voedselrijk ven



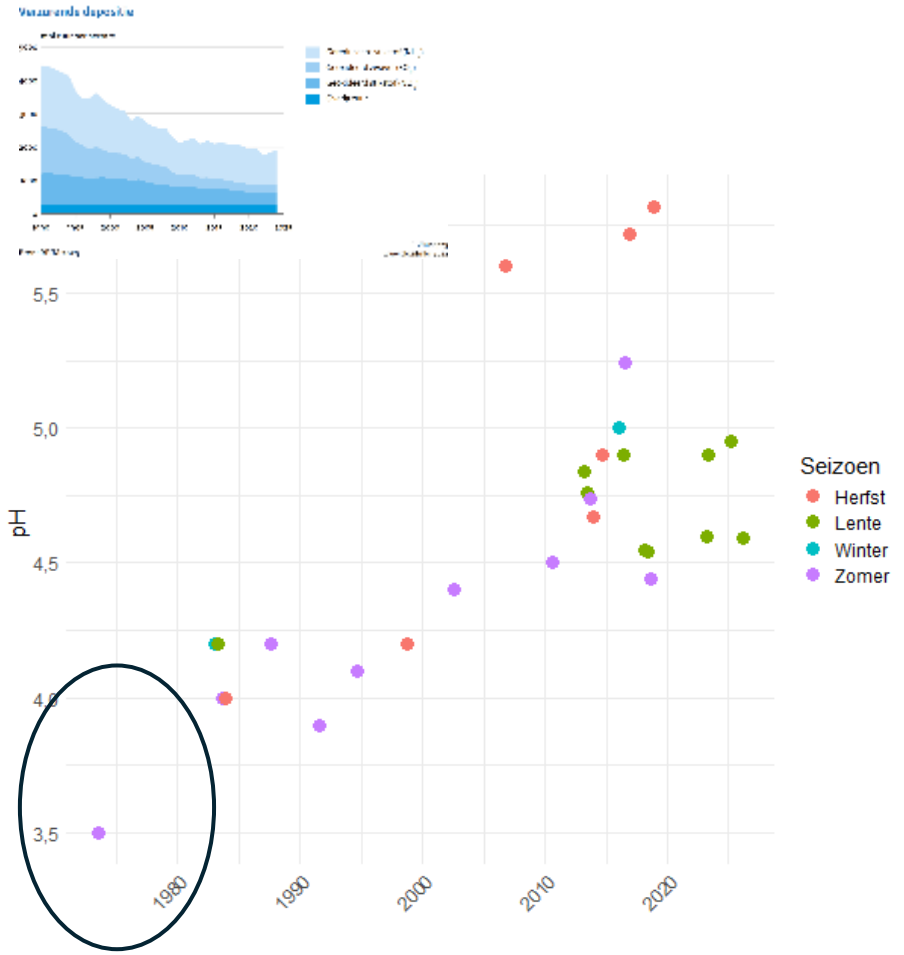
Casus Deelense Was - ontstaansgeschiedenis

- Vegetatie in jaren ’50: open water in pijpenstrootje gedomineerd open landschap
- Bosaanplant op stuifzand



Casus Deelense Was - ontstaansgeschiedenis

- Vegetatie in jaren ’50: open water in pijpenstrootje gedomineerd open landschap
- Bosaanplant op stuifzand
- Waterkwaliteit en kiezelwieren reageren op zure depositie

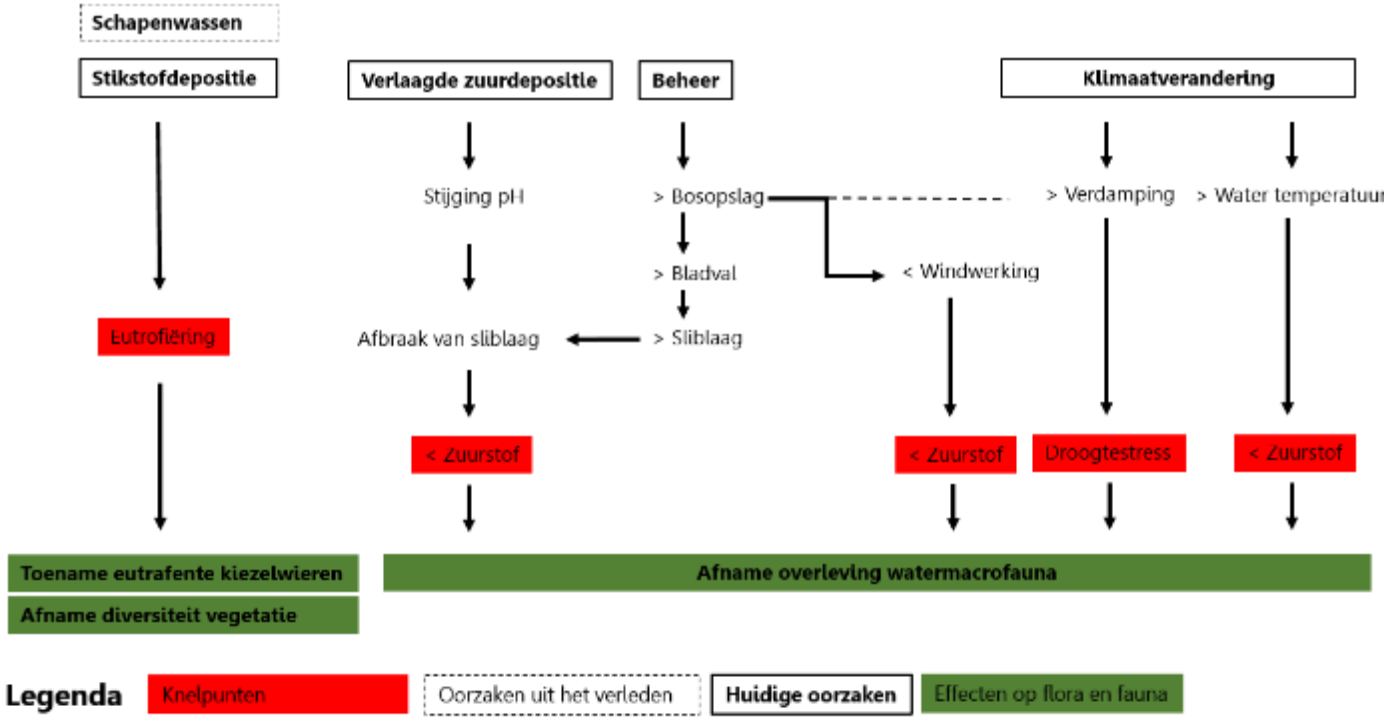


Casus Deelense Was - ontstaansgeschiedenis

- Vegetatie in jaren ’50: open water in pijpenstrootje gedomineerd open landschap
- Bosaanplant op stuifzand
- Waterkwaliteit en kiezelwieren reageren op zure depositie
- Bosopslag vanaf 2005 toegenomen
- Venvegetatie over de jaren heen weinig verandert

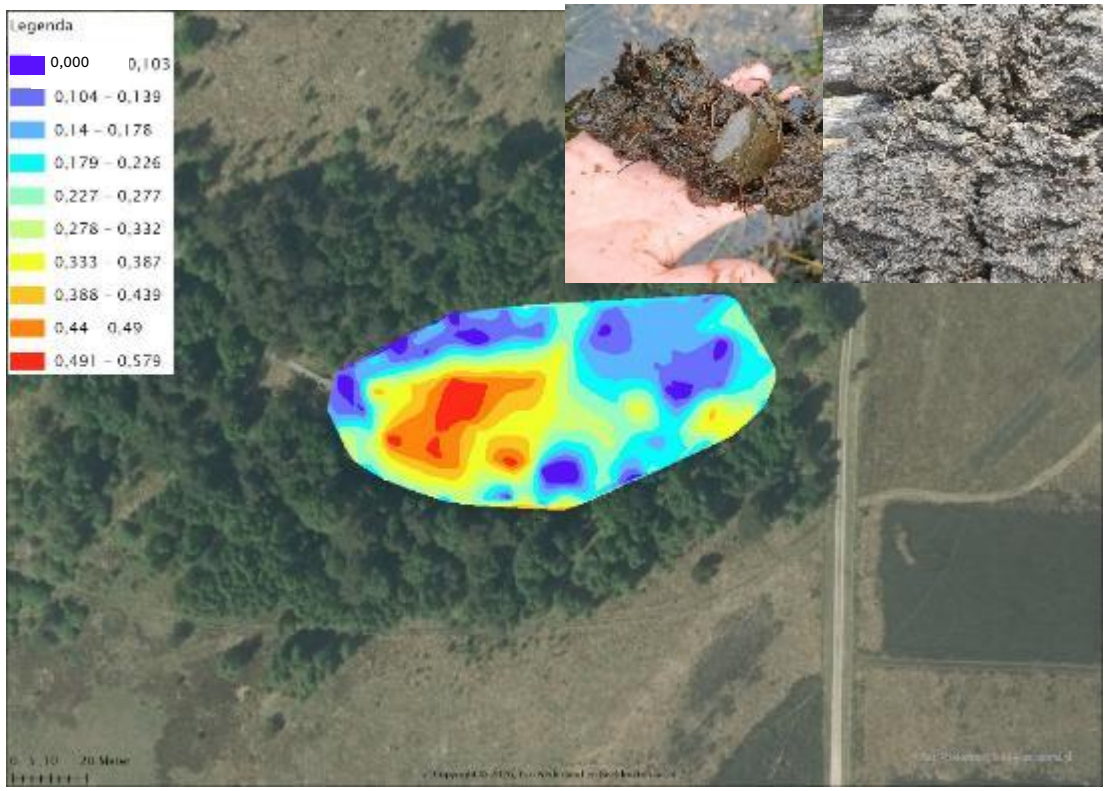


Casus Deelense Was – conclusie literatuurstudie



Casus Deelense Was – aanvullend veldwerk

- Sliblaag maximaal ruim 50 cm dik in diepste delen van het ven
- Fijn organisch materiaal
- Dun restveenpakket langs oevers
- Slib porievocht rijk aan ammonium, voldoende ijzer om fosfaat te binden
- Risico op verzuring bij drooglegging van slib



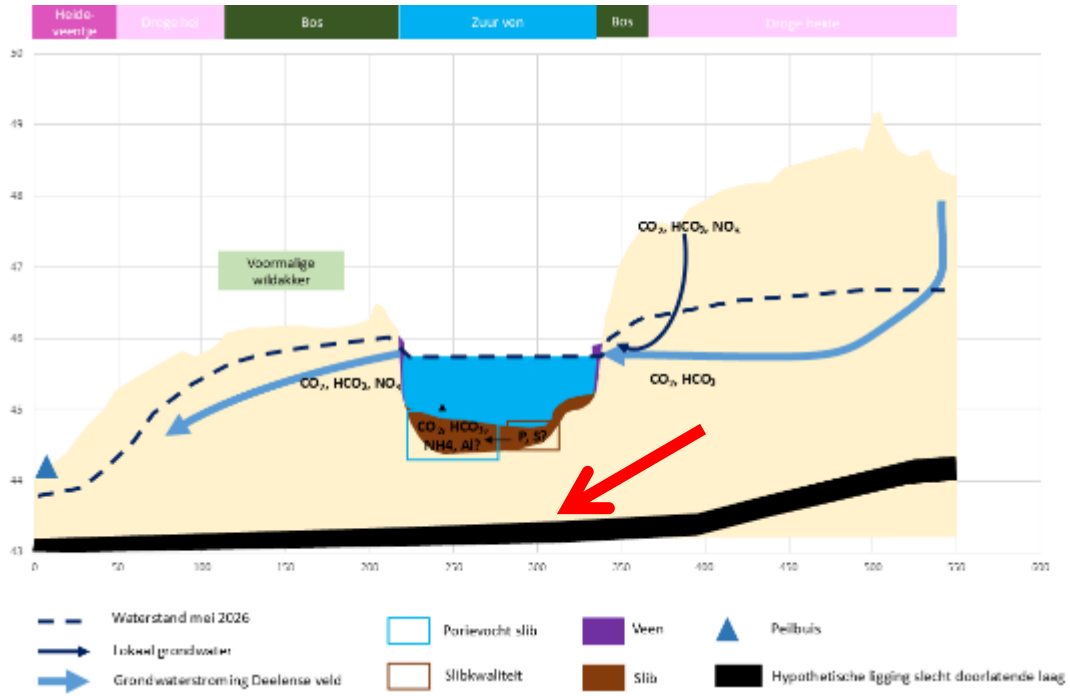
Casus Deelense Was – aanvullend veldwerk

- Bosopslag tot op de oever zorgt voor bladval en stuifmeel



Casus Deelense Was – aanvullend veldwerk

- Bosopslag tot op de oever zorgt voor bladval en stuifmeel
- Geen risico op beschadiging slecht doorlatende laag



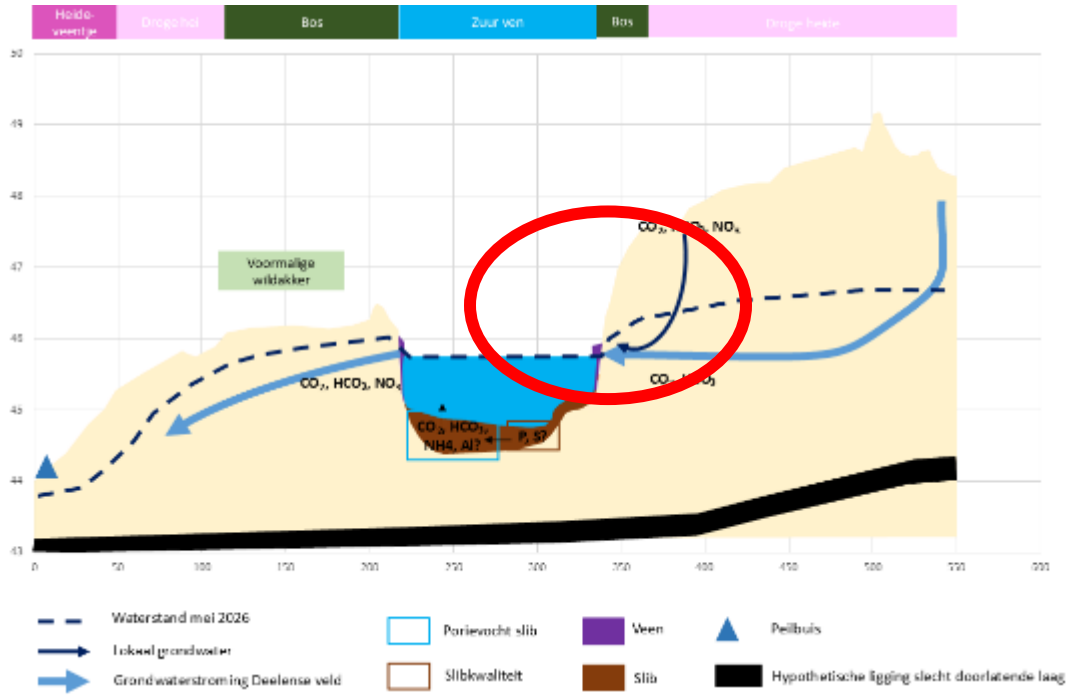
Casus Deelense Was – aanvullend veldwerk

- Bosopslag tot op de oever zorgt voor bladval en stuifmeel
- Geen risico op beschadiging slecht doorlatende laag
- Toestromende lokale grondwater draagt bij aan buffering van het ven



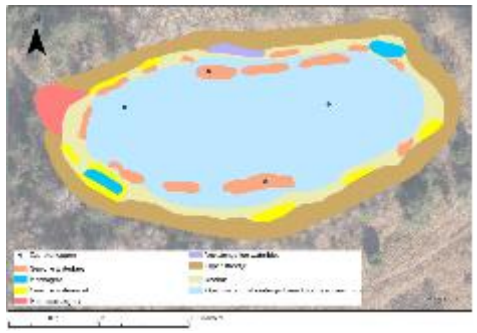
Casus Deelense Was – aanvullend veldwerk

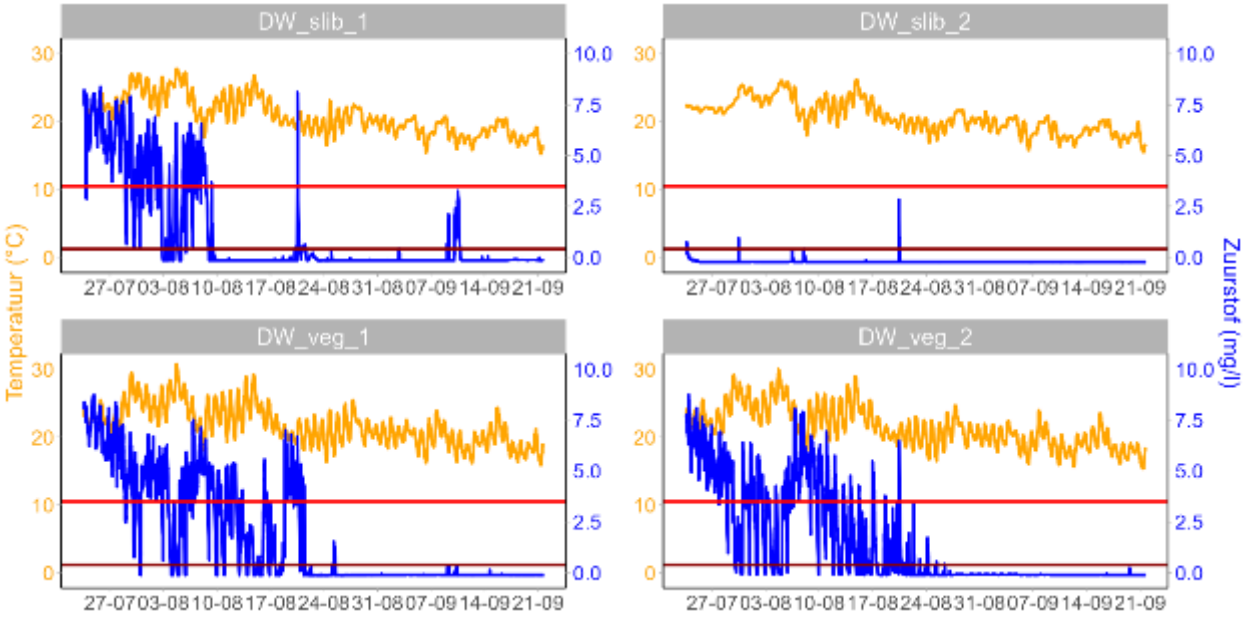
- Bosopslag tot op de oever zorgt voor bladval en stuifmeel
- Geen risico op beschadiging slecht doorlatende laag
- Toestromende lokale grondwater draagt bij aan buffering van het ven
- Fluctuatie venpeil groter dan anekdotisch verwacht



Casus Deelense Was – zuurstof onderzoek

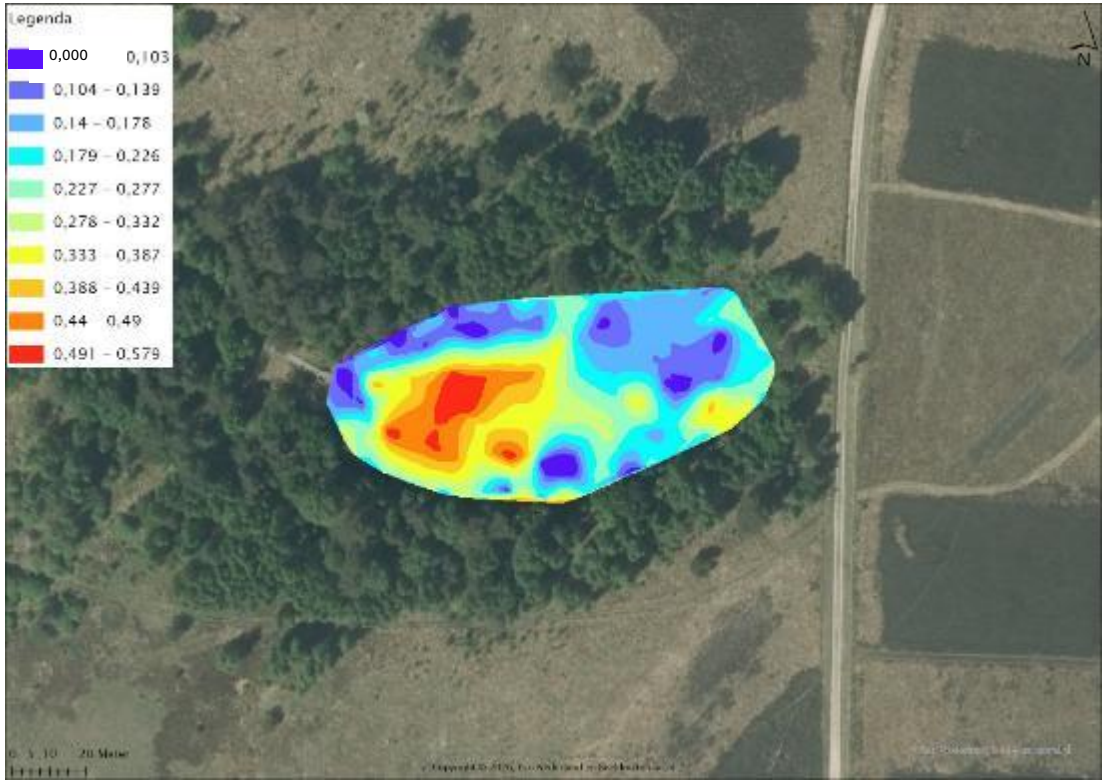
- Loggers in vegetatiezone en open water in Deelense Was
- Zuurstofconcentraties geruime tijd beneden voor watermacrofauna benodige concentraties
- Loggers terug geplaatst voor effectmetingen





Casus Deelense Was – slib verwijderen

- Randvoorwaarden op orde
  - ✓ Hydrologie intact
  - ✓ Slecht doorlatende laag diep
  - ✓ Toestroom lokaal grondwater
  - ✓ Weinig bijzondere vegetaties
  - ✓ Niets te verliezen
- Randen met oevervegetatie en veen gespaard
- Maximaal 1500 m^3 verwijderd



Casus Deelense Was – bosopslag verwijderen

- Nagenoeg alle bomen geveld
- Enkele markante grove dennen, elzen en struiken met ecologische en landschappelijke waarde behouden





Conclusie, vragen en discussie





Met dank aan:

- Leontien Krul, Het Nationaal Park Hoge Veluwe
- André Jansen, Jansen-de Hullu landschapsecologie en circulair
- Herman van Dam, Water en Natuur
- Remco Versluijs, Kevin Geurts en Esther Brakkee, Stichting Bargerveen

evhoof@science.ru.nl
https://stichting-bargerveen.nl